

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . . .
 Egy óra. . . . . I kor. Egy óra. . . . . I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Felelős szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

Márcziusi jegyzetek.

Elöl kell kezdeni.

Alól a nagy néptömegnél és talán más módszerrel, mint a hogy eddig próbálgatták.

Kicsapott a medrétől és messze elkalandozott a 48-as szabadság-lárma. Folyásának nincs iránya, nincs célja, nincs termékenyítő ereje. Szavaljuk a Talpra magyart, énekeljük a Szózatot, puffogtatjuk a nagy szólamokat, kórárdát tűzünk a mellünkre, ünnepe-lyekre megyünk szép ruhában, tapsolunk akarát nélkül, éljenezünk itélet nélkül és lelkesedünk lélek nélkül. A történelemnek nagy iskolájában csak színművészetet tanulunk. Az eszmék és a tettek nem követésre, csak szóbeli előadásra számítanak évenként egy-egy óráig. A drámát színészek ját-szodják, — előadók és hallgatók szá-mára, pillanatnyi kedvtelésért.

Gondolom, bizonyítást senki sem vár.

*

Históriát mondok és nem politikát Széchényi azt mondta, hogy *tegyük gazdaggá a népet, aztán nyomban ott van a szabadság.*

De ez a gazdagodás, látjuk, nem igen megy. S ennek oka, a mint a

közgazdasági író mondja, az, hogy évenként egy milliárd (ezer millió) koronát küldünk külföldre szükségleteink fedezésére, iparcikkéért. Ennek pedig az az oka, a mint a politikus mondja, hogy nem lehetünk függetlenek. Nem lehet boldogulni, azt mondja avval a bizonyos vám-sorompóval.

Tehát a folytonos gazdagodás helyett folytonosan szegényedünk.

Hát akkor mégis inkább Kossuthnak van igaza, aki azt mondta, hogy *tegyük szabaddá a népet, aztán nyomban ott van a gazdagság.* Igen, de Kossuth Lajos megbukott. Tehát egyik irány sem vezetett célra.

Dehogy! mondjátok. Csak az ember bukott meg. Az eszme nem. 48 győzött. Csak a legszorosabb politikai szabadság bukott meg. Az emberi és társadalmi szabadság — Egyenlőség, Testvériség czimén győzött. A szegény ember is tagja lett a nemzetnek. Nemzet lett maga a nép, a ki eddig nem volt az. Ez fölér egy új étellel. — Igaz. De mit érsz vele? Egy új étellel, de egy rosszabb rövid étellel. A nép csak rabszolga volt, a nemzet koldus és rabszolga és vérében megcsapolt lett.

*

Jobb lesz tehát a Széchényi írá-

nya. De a Kossuth módszerével, a Védegylet szellemében, társadalmilag. Minthogy már másként nem is lehet. Meg is alakult a „Magyar Védő Egysület“ Budapesten s országosan szervezkedik. Az a célja, hogy nem politikai uton, gazdaságilag emelje a népet. Ez az egylet a márczius 15-ik szónoklatoknak lép a helyébe — tettel. Jöjjenek most ide a szónokok — dolgozni. Az ország népe egy nagy erő és kívánsága parancs lesz. Hogy ne adjunk ki évenként idegen haszontalanságokért egy milliárd koronát. — Egy társadalmi iskola lesz a Védőegysület, mely új irányt ad a gondolkodásnak. Nem gyorsan. Keletkezik egy új generáció, melyet jobb nevelők, jobb iskolák és jobb anyák nevelnek, munkásságra, szorgalmatosságra, önértetre és függetlenségre, kiknek keze alól vérszegények helyett egészségesek, majmok helyett emberek s léha emberek helyett magyarok kerülnek ki. Erre az alapra jöhet a tudomány, a derdiedasz, a latin deklináció és a csillagászat s tetejébe a filozofia és a művészet — még ha fényüzéssel is. De nem megfordítva. A márczius 15-iki ünnepélyeken a szónoklatokat és szavakat és a szent frázisokat morzsolgatjuk értelem nélkül. És morzsol-

Komédiás János.*

Írta: Komjáthy János a kassai Nemzeti Színház igazgatója.

Abban a dunántúli falucskában, melyben szüleim laktak s én születtem, körülbelül másfélszázad hagyománya, hogy a falu kálvinista papja mindig a helység szülőtte legyen. Büszkéik is erre a jó pázmándiak s fennen hangoztatják, hogy még papért se szorulnak más községre, már pedig az ő fogalmaik szerint a pap a legnagyobb ur. Nagyon természetes, hogy örömmel töltötte el őket, mikor megtudták, hogy engem 11 éves koromban a „diákiskolába“ küldtek szüleim abban a biztos hitben, hogy idővel otthon ajkaimról hallják az Isten dicséretét s én foglalom el a barátságos parókiát a szép, sugártornyu templom szomszédságában.

Nem is volt boldogabb asszony messze vidéken, mint az én jó anyám, mikor mint

* A »Színház« című eleven művészi heti lapból vettük át Komjáthy János volt debreczeni színházigazgatónak ezt a kedves írását, mely az ő életének — szerintünk — egyik legszebb eseményét mondja el. Szerk.

légátus diák kerültem haza (az apám ezt már nem érthette meg) s prédikációim még azokat az öregeket se hagyta nyugodni, akik rendszeren a templomban édesen szunyókálni szoktak.

A kis tisztelendő ur lett azután a vasárnap délutáni beszélgetések központja s a falu egyik büszkesége.

De hát ez nem tartott soká. Az a láng, mely annyi tehetségest és tehetségtelent vonz a színpad bűvös körébe, engem is elvitt Győrbe, Mándoky Béla színtársulatához. 1883. karácsonyán megelmentem haza légátusnak s az ott kapott 18 forinttal a zsebemben a győri színházi iroda ajtaján. Mikor megmondtam, mi vagyok, Mándoky a lelkemre beszélt s kérve kért, menjek vissza az iskolába. De beszélhetett volna bármily szépen, szándékomtól nem tudott volna eltántorítani.

— No hát akkor színészt csinállok belőled, fiam!

És tarulatához fogadott s nem is felede el percze sem, hogy jövöm, életem függ attól, milyen irányt fog nekem mutatni.

Minden helyiségnek örökös szegénye, ha valaki belőle akasztófára jut, de a pázmándiak talán ennél is nagyobb szegénynek tekintették, hogy az ő kis tiszteendő urukból „Komédiás János“ lett. Ez volt a nevem rövid időn a faluban. Az Isten a megmondhatója annak, mennyit sirt az a szegény öreg asszony, az édes anyám, mert úgy beszéltek vele, úgy néztek rá, mint akinek a fia szegényt hozott volna a falura, a ki miatt minden szomszédfalubeli csufondárosan kiáltja oda a pázmándinak: a papotok komédiás lett. Majd azt kérdezték tőle, meddig tartja szájában az égő csepűt? Măskor meg: nem törött-e ki a nyaka a bukfenchányásban?

Lassankint szállongó hírek meg-megnyugtattak búsongó anyamat s a faluban is akadtak, akik talán szóba álltak volna már velem; de csak akkor kezdtek hinni, hogy talán mégse a börtönben halok meg, mikor Budára kerültem. Az újság még Pázmándon is nagyhatalom, abból pedig majd minden nap olvashatták a budai színikör színlapján nevémet, néha egy kis elismerést is, de a

Mennyasszonyi kelengyék

és alkalmi ajándék tárgyak legolcsóbb bevásárlási forrása

LÁM SANDOR

üveg- és porcellán üzlete,
 DEBRECZEN, Piac- és Hatvan-utca sarok.

gatjuk az iskolák tudományának két-harmadrészét is, mint szent hieroglifeket, amelyeket senki meg nem ért s a melyeket senki nem kíván és a melyeknek ránk nézve nincs sem tárgya, sem tartalma, sem oka, sem célja. Morzsolgatjuk szajkó módra, mint a hajdani szent remete morz olgatta vala a káromkodás imádságát értelem nélkül. Pedig nem így kell tenni.

Legelőbb gazdasági iskola és ipari iskola kell a nemzetnek; hogy saját emberségéből legyen kenyere, ruhája, egészséges vére és vidám képe. Ennek a vagyoni iskolának a tudománya megadja a Széchenyi féle gazdagságot. S nyomában a szabadság, melylyel párhuzamos a szellemi iskola tudománya s mely a művészetet megteremti és táplálja. A gazdag és szabad nemzet boldogságának koronája lesz a művészet.

Erre a hármass lépcsőre rá kell lépni, ha azt akarjuk, hogy művelteknek nevezessünk. **B. Gy.**

Országgyűlés.

Eredeti tudósításunk.

A mai ülést Jakabffy Imre alelnök vezette.

Tisza István gróf kormányelnök törvényjavaslatot nyújtott be a nemzeti színházak az 1901-ik évben foganatosított átalakítások jóváhagyására vonatkozólag.

Ezután az ujonczjavaslat következett.

Egry Béla a Kossuth-párt padjából kijelenti, hogy ujonczot csak önálló magyar hadseregnek szavaz meg. Az a hadsereg, amely a nemzettel nincsen összeforva és melyben a magyar nemzettel önálló államisága nem jut kifejezésre, az ne követeljen magyar ujonczot. Határozati javaslatot nyújtott be, a magyar vezényleti nyelvről a kormány törvényjavaslatot nyújtson be. (Éljenzés a baloldalon.)

Az elnök, több szónok nem lévén, a vitát bezárja. (Éljenzés a jobboldalon.)

szégyent, mit rájuk hoztam, nem bocsátották meg.

Masodik évben voltam már a győri színház igazgatója. Egy éjjeli kocslörgés és dörömbölés ebresztett fel álmomból. Az anyam jött be hozzám s lelkendezve beszeli, hogy most vissza lehetne szerezni a becsületet.

— Hogyan?

— Az a felszesszió föld a legszebb tag a határban, amit édes atyád elkartyázt, árverésre került, ha te azt meg tudnád venni . . .

Nem értettem ugyan, de engedtem anyám kívánságának, tárczám és hitelem igénybevételével megvettem. Magam mentem az árverésre s a becsületet visszaszereztem. Ha világhírű művész lettem volna, annak a dicsőségnek fénye nem hatott volna el Páz mándig, de hogy van egy olyan földem, mint a bírónak s visszaszereztem, mit szégyen apám nem tudott megtartani, ennek láttára leveszik süvegjüket s kezdik elhinni, hogy mégse szégyen az, ha valaki „Komédiás János.”

Nyiri Sándor honvédelmi miniszter arra való hivatkozással, hogy a benyújtott határozati javaslatok a függetlenségi pártnak a 67-es kiegyezéssel ellenkező álláspontjából származnak. Kéri a határozati javaslatok elutasítását és a törvényjavaslatok megszavazását.

A zárószónoklatok következtek.

Bakonyi Samu annak hangoztatásával, hogy a függetlenségi párt a magyar vezényszó követelését sohasem fogja elejteni, újból kérte határozati javaslatának elfogadását.

Szederkényi Nándor következett ezután. Nagy alaposággal okolta meg határozati javaslatát.

Egry Béla röviden megokolta határozati javaslatát.

Elnök: Több zárószónok nincs és így szavazásra került a sor. A határozati javaslatokat újól foglaltam fel.

A ház többsége a törvényjavaslatot eredeti szövegben általánosságban elfogadta.

A részleteket tárgyalták ezután. A czimnél **Szederkényi Nándor** beszélt és módosítást adott be, amely szerint a létszám a magyar sorhadi csapatoknak szavazatik meg.

Nyiri Sándor kéri a módosítás elvetését, amire a czimet változatlanul fogadták el.

A többi szakasznál nem volt vita és így elnök csakhamar jelentette, hogy a ház az ujonczlétszám megállapításáról szóló javaslatot részleteiben is letárgyalta. A harmadszori olvasás holnapra marad.

Szünet következett, amely után az ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslat tárgyalására került a sor.

Münnich Aurél előadó a javaslatot elfogadásra ajánlotta.

Nessi Pal dr. egész röviden beszél a Kossuth-párt nevében és kijelenti, hogy a javaslatot már elvi okokból sem fogadhatja el, de konkrét dolgok is vannak, amelyek nem engedik meg, hogy a párt a közös hadseregnek katonát szavazzon meg.

Szederkényi Nándor kijelenti a pártja nevében, hogy a közös hadseregnek ujonczot nem szavaznak meg és követelik a magyar hadsereget.

Több szónok nem volt és így az elnök a vitát berekesztette.

Nyiri Sándor reflektál Nessi egy kijelentésére, hogy a katonai alreáliskolát osztrák területre helyezték át. Az athelyezés azon az alapon történt, hogy a nevelőintézetek is a létszám arányában helyezendők el, nekünk pedig egygyel több alreáliskolánk volt, mint a meenyi bennünket eddig megilletett.

Nessi Pál és **Szederkényi Nándor** felszólalásai után

Nyiri Sándor honvédelmi miniszter kijelenti, hogy a véderő törvény reformjáról törvényjavaslatot fog benyújtani. A javaslat-hoz lenyegtelen módosítást nyújt be.

Ezután az 1904. évi ujonczjavaslatot részleteiben is elfogadta a képviselőház. Az elnök indítványozta, hogy ezután az 1903. évi költségvetést tárgyalják.

Tisza István az appropriacionális javaslat tárgyalását ohajtja sürgősen. Igéri, hogy a költségvetésből a király fizetését (civilista) kikapcsolják és külön tárgyalják.

Ezzel az ülés véget ért.

Vármegyénk és közelvidéke.

A tüztől pusztult gyermek. H.-Böszörményben tegnap három tüzeset fordult elő. Legnagyobb tűz volt a Molnár János udvarán, a melyet a gyufával játszó gyermekek okoztak. A veszedelem idején senki

sem gondolt a gyermekekre s így, mikor a Molnár udvarán égő polyvás ólat vasvillákkal szétverték, egyik ember a vasvillájára szurva egy csomó zsarátnokkal együtt egy alakatlan tömeget dobott felre, a miből kiderült, hogy az Molnárnak 4 1/2 éves fiacskájának hullája. Kétségtelen, hogy ez a gyermek gyújtotta meg a polyvás ólat és a helyett, hogy a nyitott ajtón kiszaladt volna, egy szegletbe bujt és ott szakadt rá az égő zsarátnok, mely teljesen összeégette. A hivatalos vizsgálat a gondatlan szülők ellen megindult.

A kisujszállási papság. Arról értesítik lapunkat, hogy Kisujszállásra, a Gulyás Lajos elhalálózása folytán megürült lelkeszi állásra minden valószínűség szerint **Török Imre** kunhegyesi ifju tehetséges lelkeszt fogják egyhangulag meghívni.

Hajduböszörményi rövid hírek.

Hajduböszörményben tegnap Kossuth-gyászünnepet rendeztek. A Kossuth-téri ref. templomban Szolnok Gerzson tartott alkalmi beszédet, délelőtt 11 órakor a függetlenségi kör nagytermében Szabó Sándor mondott kegyeletes megemlékezést. — Hajduböszörmény városa elhatározta, hogy a régi városháza helyett a jövő évben újat építtet. A tervrajzot most készíti a városi mérnöki hivatal. — Hajduböszörményben ismeretlen tettesek egy gazdag özvegy lakásába éjnek idején az ablakon át behatoltak, a mi arany-pénzt ott találtak, azt mind elvitték. Érdekes, hogy a papírpénzhez hozzá sem nyúltak. A betörés a csendőrlaktanyától mintegy 8—10 lépésnyire történt az eléggé forgalmas utcán. A csendőrség nyomozása eddig még nem vezetett eredményre.

A mulatság vége. Burony István karczagi tanyai földmives a püspökladányi vásárra készült, s összes pénzecekéjét 120 koronát zsebébe tette; miután azonban még korállotta a vasúthoz való kimenést, egyik vasut utczai kocsmába betért, hol a vásárt nyomban meg is tartotta; teljes 24 óráig ott mulatott. Állítása szerint 20 koronát elköltött italokra, 2 darab 50 koronást pedig egy jámbor menyecske dalolt ki a zsebéből a nélkül, hogy azt a káros észrevette volna. Amint panaszát a rendőrségnél előadta, a menyecske nagyon szépen dalolta a cserebogár, sárga cserebogár nótát, a mi a 63 éves öregnek annyira megtetszett, hogy kárát csak harmadnap reggel vette észre, mikor ittasságából magához tért.

Leforrázta magát. Pocsajból jelentik, hogy ott egy Nagy Zsuzsanna nevű parasztasszony mosás közben forró luggal leöntötte magát. A forró lug szörnyű sebeket égetett a testén s a szerencsétlen asszony halodik.

A magyar dalárdák hivatása. (Részlet a debreczeni dalegylet 1903-ik évi jelentéséből.)

Csurka István a debreczeni dalegylet jeles tollu titkára, az egyesület márczius havi tisztújító közgyűlésén maradandóbb becsű évi jelentést olvasott fel. Hivatott írói tollal és áttekintéssel írta meg ezen jelentését, a melyből miután az nyomtatásban is megjelenik, itt közlünk egy szép részletet, a mely mintegy a magyar dalárdák hivatására is rámutat és így hangzik:

Nehéz volna eldönteni, melyik tiszteltre inkább méltó: a halhatatlan művet létrehozó dalszerző-e, vagy a ki ugyanannak

Clayton és Shuttleworth mezőgazdasági gépek bpesti gyárának
 képviselői Debreczen és Hajdúvármegye területére
Bészler és Dávid vaskereskedők, DEBRECZEN, Piacz-utca 7. szám. (Vecsey-ház.)

a szerző művének előadásával a szerzőben támadt érzelmeket hasonló benyomásokat kelt. Vajon ki döntene el, mindenkinek tetésére: Beethoven volt-e nagyobb, vagy Paganini, Berlioz-e vagy Lavotta?

Könnyebb eligazodni már annál a kérdésnél, hogy vajon a dal, mint költészet avagy a melódia, mint zene bírnak-e felsőbb-séggel egymással szemben.

Azt szokták állítani, hogy a költemény megfagyott dal, a dal pedig élő költészet. Ebből a dal fensőbbisége tűnnek ki. Valóban pedig úgy áll a dolog, hogy a költemény szebb dalban elbeszélve, a dal jobban hat, ha művészi a költemény. Egy szó annyi, mint száz: költemény és melódia egymást támogatják, egymás hatását fokozzák, S ezáltal képesek behatolni a szív legbensőbb rejtekébe, s lesznek a kedély megnyilatkozás számtalan formájának okozói, olykor eredői.

Dalegyletünk így fogja fel a kérdést eleitől fogva. Tudja, hogy a dalirodalom gyöngyei a férfikarok. E gyöngyök csillogása káprázatotóvá válik a jó dalarda szabatos előadásában. Tudja, hogy gyöngyöt rejt a régi kor, tudja, megérti, hogy azt a porlepte zugokból kiásni magyar ember kötelessége. Felismeri a férfikarok (chorus) fejlődésének útján felbukkant buborékokat, melyeknek színe formája a kor divatja szerint változik s eldobja magát a banghatásokkal, enharmonikus bravouroskodással tetszelgő vagneri irányzat mesterkétségét s igyekszik mindenkoron olyan dalköltőket megszólaltatni, kik összefognak érzelmben a költemény lelkével.

S ha ilyeneket már nem talál a jelenben, mert sajnos férfikarirodalmunk oly igen szegény, visszamegy a régmúlt időkbe, hol a fülbemászó dallam vezeti a kart, hol a természetes folyékony hangvezetést érvényre lehet juttatni.

Igy száll vissza egyletünk a régmúltba keresni-kutatni oly melódiát, mely támogassa a szöveget s oly költeményt, melynek nem a technikai ügyesség, hanem a mély érzés a szülő anyja.

Igy jutottunk el a történelmi hangverseny eszméje megvalósításához, mely elmúlt esztendőnket igénybe vette ugyan, de fáradságunkat sajnálni nincs okunk, mert úgy hisszük — s e hitben a minket megértő művelt közönségünk támogatása, sőt elismerése megerősít, — hogy mint a magyar dal művelését, fejlesztését feladatának tekintő delos egyesület: ez évben is megfizettük azt, mivel hazánknak dalban tartozunk. De nemcsak! Tőlünk telhető mértékben ez évben is feltettük az általános emberszeretet oltárára szerzett anyagi javainkat, miket annyi buzgalommal, nem kevesebb testi törődéssel kellett megtakarítanunk. S legyen ez akár javunkra írva, akár nem: azon az uton haladunk, melyen 41 évvel ezelőtt elindultunk.

Mi az ujság?

Ellopott halvacsera. A tolvajlások krónikájában párját ritkítja az az eset ami kedden, márczius 15-én este történt Ujkigyóson. Az esett meg ugyanis, hogy felbérelt suhanczok ellopták egy nagy társaságnak a halvacseráját: Kedden este történt, hogy a Grün-féle vendéglőben meg volt rakva az asztal, jóféle halpaprikással; a diszes terítékek készen várták a szabadságlakomára gyülekvő magyarokat. Mikor aztán Grün

ur az első vendégeket bevezette a nagyterembe, álmélkodva látta, hogy a halvacserának hült helve van. Eltűnt minden. tálastul, tányérostul. A tolvaj lást hét suhancz követte el.

Földerített feleség gyilkosság. Bródban most hat év után fölfedeztek egy feleséggyilkosságot. Katusics Mátyás szücs-mester, aki — melleleg szólva — nagy alkoholiista, hat év előtt Oraviczán megölte a feleségét. Folytonos czivódásban élt vele, míg egyszer pörlekedés közben kis fia szeme láttára megfojtotta. A kis gyermek a szörnyű bünt titokban tartotta. Az orvosok meg hirtelen halált állapítottak meg. Alig temették el az asszonyt, Katusics odavette a házba Silhan Julia nevű leányt, aki mint mostoha anya igen rosszul bánt a kis gyerekekkel. Amikor már a fiu megszokhatta a folytonos ütlegetést, egy névtelen levelet írt a hatóság-hoz, amelyben elmondta édes anyja megöletését. Erre a hatóság megidézte az öreg Katusicsot. Az első kihallgatás után meg akart szökni, ebben azonban megakadályozták. Aztán erős fedezet mellett elkisérték Pozsegára. Közben kihallgatták a fiut is, aki készségesen elmondta, hogy atyja hat év előtt megfojtotta édesanyját. A további vizsgálatot elrendelték.

Gyilkos vetélytárs. Lehotán váres cselekmény tartja izgatottságban a lakosságot. Kacsó Magdának hívták a falu egyik legszebb leányát, a kinek kenyeréért Derzsi Pál és Kuczko Ferencz, két módos legény versengett. A leány már jegyben járt Kuczko Ferencz. két módos legény versengett. A leány már jegyben járt Kuczko Ferencz-czel de a jegyes viszonyt felbontották és Derzsi Pál lett a leány kegyeltje, a kivel jegybe is lépett. E miatt Kuczko boszut esküdt és a nála szerencsésebb vetélytársát f. hó 15-én agyonütötte.

Ruzsinszky Ilona és a szocziálisták. A Debr. Füg. Ujság vasárnapi számában említettük azt a hazai primadonna kultuszban is páratlanul ígérekző eseményt, hogy Ruzsinszky Ilona váradai primadonnát fátylós menettel tüntetik ki, ez elmaradt és ide vonatkozólag a következőket írja az egyik nagyváradi laptársunk:

„A fátylós menetre a Nagyteleky-utcán este nyolcz óra tájt gyülekezett a sokaság, amikor is hire terjedt a készülő elmentetésnek. Hirül hozták, hogy a Fekete Sas előtt többen csoportosulnak és már is füttyök hallatszanak. A tüntetés egyik főrendezője erre oda sietett a térre és a csoport közé ment:

— Van-e itt férfi, akivel beszélni lehet? Egy páran előálltak; mire az illető folytatta:

— És önök férfiak, akik egy beteg asszonnynak fájdalmat akarnak okozni?

Látták azonban, hogy ha a fátylós menetet megtartják, abból esetleg botrány lehet. És ezért jobbnak látták a tüntetést abba hagyni. Ruzsinszky Ilona a Fekete Sas éttermében vacsorált mialatt egy csoport a szálló előtt füttyöket és abczug kiáltásokat hallatott. Erre a primadonna kocsintávazott a lakására. Érdekes, hogy a szocziáldemokrata párt ebben az ügyben gyűlést tart, amelyen Ruzsinszky Ilona előterjeszti, hogy őt üldözik s kéri a párt védelmét: Úgy halljuk, hogy a szocialista párt kezébe is akarja venni a dolgot és megtartja a fátylós menetet, kiindulva abból, hogy a pártnak kötelessége az üldözött mellett állást foglalni.“

Életmentő kigyó.

— Az éjszakai rabló rémes pusztulása. —

Egy angol gyarmati hivatalnok, Gilbert Cromwell nagyon érdekes, vaskos kötetben írta meg kelet-indiai kalandjait. Az érdekes könyvből itt közlünk egy érdekes részletet: „Annyira kimerítettek — mondja Cromwell — az utazás fáradoim, hogy megérkezésem után alig ittam egy pohár bort és még elsem szittam a cigarettámat, már is mély álomba merültem. A legborzasztóbb rémlátások gyötörtek. Úgy éreztem, mintha egy nehéz, jéghideg tömeg nehezednék mellemre, mely megfojtással és szétzúzással fenyegetett. Hirtelen felébredtem és fekvő helyemről le akartam ugrani: de az ijesztő látvány, mely elébem tárult, teljesen lehetlenné tette menekülési szándékomat. A lámpa rezgő és halovány fénye mellett láttam s éreztem, hogy egy hatalmas kigyó nehezedik a testemre, mely fénylő két szemét reám mereszti s közben villanyelvét fenyegetőleg öltögette felém. Azonnal megértettem, hogy a fal egyik széles nyílásán siklott be, hogy meleg helyen tartózkodhasson. Amint megmozdultam, a kigyó is felütötte a fejét. Szemének különös fényéről és nyelve öltögetéséről észrevettem, hogy a legveszedelmesebb kigyó, a mérges Cobra, tette tisztelőtét nálam — nem a legnagyobb örömemre.

Az én mozdulatlanságom ismét lecsendesítette a szörnyeteget; szemem nem fénylött oly vadul s nyelvét sem öltögette ki. A hideg verejték csorgott homlokomról; sem mozdulni, sem segélyért kiabálni nem mertem. Ezzel fölizgattam volna az állatot, mely bizonyára egy halálos harapással felelt volna. Nyugodtan kellett megvárnom — míg az utolsó napsugarak is eltűntek — a sötét éjt, a mikor — úgy gondoltam — bucsut vesz majd tőlem különös vendégem. A kigyó ismét aludt, én mozdulatlanul és ébren maradtam. Testének sulya és különös szaga elviselhetetlen volt.

Egy teljes óra telt el így, mely egy örökkévalóságnak tűnt föl előttem; ekkor hirtelen megnyílt az ajtó. Egy férfi suhant be, ki azonnal podgyászomat vizsgálta. Azután felém közeledett. Csupán egy tör volt nála, melyet fogai között szorongatott. Ruhátlanul jött be, teste lábától a fejéig kevéscsél volt bekenve. Ez egy indiai tolvaj volt, ki azért járt mezitelenül s azért kente be testét, hogy el ne foghassák. A selyempaplan fénye, melylyel takaróztam, ingerelte a tolvajt. El akarta ezt rabolni, — de ezzel magára uszította a kigyót, mely arcába harapott.

A hatalmas és éles törrel levágta ugyan a kigyó fejét, de mikor látta, hogy egy Cobra harapta meg, melynek minden csókja halál, néma megadással ült le a földre és várta a megváltó halált és néhány percz múlva kimult. Így szabadultam meg a kigyótól.

Vérengző mészáros legény.

(Hármas gyilkosság Bécsben.)

Az ottakringi kerületben a Runen-gasse 15. számú házában az éjszaka borzalmas gyilkosság történt, amelynek három emberélet esett áldozatul és ketten olyan súlyosan sebesültek meg, hogy aligha fognak életben maradni.

Svados Ferencz mészáros és a felesége laktak abban a házban és az éjszaka rájuk tört a gyilkos Ebner György mészáros-legény. Bosszúból követte el tettét, mert gazdája megdorgálta.

Mandel és Társa

czég Piacz-u. 44. szám. Ajánlja a tisztelt közönség figyelmébe saját műhelyében készült, valamint a most érkezett tavaszi ujdonságait női, férfi és gyermek czipőkben, miért is ne kimélje senki a fáradságot, mert jelenlegi raktárunk a legtökéletesebb választékot nyújtja, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Mérték szerinti megrendelések a saját műhelyünkben készülnek!

urának

sey-ház.)

Nem etette meg a lovakat s ezért Svados összeszidta. A mézáróslégény boszszut esküdött, amelyet tegnap végre is hajtott.

Besurrant gazdájának lakásába, elrejtőzött és mikor az egész háznép már aludt, nagy mézáróskéssel legyilkolta Svadost, a feleségét és a szolgáló leányt. A szerencsétlen emberek jajveszékülésére sok járó-kelő rohant a földszintes házhoz és egy gyalogos közlegény éppen akkor ment arra, amikor a gyilkos legény kiakart ugrani az ablakon. A katoná kardot rántott és nem engedte az ablakon keresztül a gyilkost. Ébner látva, hogy nem menekülhet, a véres késsel több szurást ejtett önmagán és haldokolva rogyott össze. A szomszédok behatoltak a lakásba s ott találták ágyában a meggyilkolt mézáróslégy, az ágy alatt az asszonyt és egy mézáróslégytanoncot. A szolgáló leány szintén haldokolt már, mikor a kórházba vitték. A gyilkos legény valószínűleg bele fog halni sebeibe, mert a szurások a tüdejét járták keresztül. A gyilkos mézáróslégény Faddon Magyarországon született.

A fodrász mint angyal

vagy:
egy különös és valószínűleg hazug történet.

Spanyol lapok írják ezt a históriát: Montuoro portugál faluban olyasvalami történt nemrég, mely maradandó lesz a pszichiatríán s a tömegszuggesztió történetében. Az egész falu egyszerre, hirtelen megbolondult azon rémület következtében, melybe a falut egy tetszhalálból fölébredt ember juttatta. Egy öreg beteg ember úgy elvesztette öntudatát és mozgási képességeit, hogy a szomszédai halottnak tartották.

Nekikészültek a temetéshez. De mikor a falu borbélyja a halottat megakart mosni, ez felocsudott ájulásából s borzasztóan kiabálni kezdett. A jelenlevők kirohantak a piacra, összelármázták az egész falut s elhatározták, hogy nyomban a templomba mennek, hogy megszahaduljanak a gonosznak üldözésétől. A templom megtelt az utolsó zugig. A borbély hirtelen lehányta magáról a ruhát, fölugrott az oltárra, egy szentképet akasztotta a nyakába s rövidesen kijelentette, hogy ő arkangyal. Azután megparancsolta a jelenlevőknek, hogy őt imádják. *Valamennyi férfi és asszony meztelenre vetkőzött s páronként, elvonult az oltár elé, mint Adám és Éva.* A borbély azután a menet élére állt, s megparancsolta a falunak, hogy négykézláb másszon utána, hogy így a harcot az ördög ellen fölvehessék. A falu lakossága gyógyíthatatlanul megőrült, s mint a hogy az arkangyal parancsolta nekik, meztelenül akarnak szaladgálni az utcákon.

A püspök a megszenstelenített templomot bezáratta.

Az ázsiai világháború.

Tokióból jelentik, hogy a császár trónbeszédének befejezésével elismerő szavakban emlékezett meg a csapatokról, amelyek most szokatlan nehézséggel és nélkülözések között álhatalos hűséget és bátorságot tanúsítanak. A képviselőház a császárhoz intézendő feliratot fogadott el, amelyben hízósítják a parlament hűségéről és felemlítik, hogy Oroszország a Kinával kötött szerződést és hatalmakkal szemben tett nyilatkozatait megsértette. A megnyitási ünnepségen jelen volt a trónörökös és a diplomáciai testület legnagyobb része.

Kína az oroszok ellen.

Tiensinből táviratozzák, hogy a kínai lakosság között elenséges hangulat mutatkozik az oroszok iránt és mind nagyobb a valószínűsége annak, hogy Oroszország és Kína között kitör a háború.

A szárazföldi harostér.

Londonba érkezett jelentések megerősítik, hogy a Jalu folyó partján az előőrsek összeütköztek és a japán csapatok szétverték az oroszokat. A leghatározottabban megczáfolják azt az orosz részről terjesztett hirt, hogy az orosz hadsereg 1600 főnyi japán csapatot foglyul ejtett.

A New-York Herald közli, hogy a Jalu folyó és Piöng Jang között 5000 főnyi orosz sereg áll, a Tumen folyó és Guzan között pedig 2800 ember. A partvidéken lovasság végzi a felderítő szolgálatot. Az orosz haditervezés, hogy a félszigeten megosztja a japán haderőt és kényszeríti, hogy Mandzsúria határvidékére vonuljon vissza. A nagyobb összeütközés csak május elejére várható.

Az orosz hajóraj egyesült.

Szentpétervárról táviratozzák: Makaroff tengernagy jelenti, hogy a portarturi és a wladivosztoki hajóraj egyesült.

Ujabb japán győzelem.

Londonból táviratozzák, hogy e hó 18 három japán torpedózúzó két orosz torpedót kiritett be nyílt tengeren. Az orosz hajók kétségbeesett erőlködést fejtettek ki a menekülésre. A japán golyók először a parancsnokot sodorták le a vízből, azután sorra leterítették a tiszteket, végül elfogták mind a két hajót, a melyek közül az egyik 55 főnyi legénységével vontatás közben elsüllyedt. A legénység közül két fűtő megadta magát, akiket megmentettek, a többi elpusztult. A japán hajók nem szenvedtek kárt.

Választott bíróság előtt.

Oroszország és Japán ügye e hó 30-án kerül Haágában a választott bíróság elé, amelynek döntését azonban Japán nem akarja elismerni.

A társaságból.

Volt Tetétlenen még nem is olyan nagyon regiben egy rakoncátlanokodó, perlekedő ember, a kinek nagyon sok bajos dolga akadt a püspökladányi kir. járásbírósnál. Valami hivatalos ügyben Egri Dániel tetétleni főbíró Püspökladányban járván, felemlítette a rakoncátlanokodó atyafi magaviseletét az akkori járásbíró Simonffy előtt, s egyben nagyon kerte, hogy ha majd bejön a tárgyalásra Tetétlen réme, legyen szives egy kissé leszidni s ráijeszteni. A járásbíró megjegyezte magának az ügyet s azzal Egri elbocsátotta. Néhány hét múlva a tárgyalás megtörtént s a perlekedő felek hazamentek Tetétlenre. Egri Dániel főbíró uram kíváncsi levén az eredményre, felhívatta a felperest s tudakolni kezdte az eredményt, hogy mi is történt hát? — Főbíró Uram! A pert megnyertük, hanem úgy még nem szidták le embert, mint a hogy engem a tekintetes járásbíró ur leszidott.

Biz az úgy esett, hogy Simonffy járásbíró megelégedkezett arról, hogy kit is kell leszidni, aztán tévedésből a felperest teremtette le amúgy magyarul!

Zivuska Andor, a debreczeni kedvelt poéta a következő versikében határozta meg, hogy mi is az a szív?

Zajongó tenger a szerelem
Es sajka csak a szív ezen! . . .
Egyik virágos révből fut . . .
A másik zuzó szirtre jut!

UJDONSÁGOK.

Nyugdíj, kegydíj, koldusbot.

Három rokkant rendőr esetéről.

Ha igazságról, szegény vagy elesett emberek ügyéről van szó, nem szoktunk szivtelen egykedvűséggel, lelketlen fásultsággal napirendre térni felette, mint a többi újságok. Ugy tartjuk, hogy a lap nem a kiadóé, se a szerkesztőségé, se párté, se klikké se holmi lapbiztoságé, hanem a közönségé, amelynek érdekét kell szolgálnia. Ezért mi, ha a közérdeket vagy a jogos magánérdeket akarjuk szolgálni, nem vagyunk és nem is lehetünk tekintettel „hivatalos” nézetekre, véleményekre vagy álláspontokra.

De terjünk át a dologra. A három szolgálatban elrokkant rendőr esetéről írt közleményünk a közönség minden rétegében élénk viszhangra talált, bar „hivatalos” adatokra nem voltunk tekintettel. No hiszen akkor a három szemek eresztett rendőr ügyével nem is foglalkozhattunk volna, mert a „hivatalos” felfogás szerint nekik nem jár se nyugdíj, se kegydíj, csak -- koldusbot.

Szerencsére ez a felfogás nem fog érvényesülni mégse és kegyképen alkalmasint nyugdíjat kap Pák Antal és Schnögner Samu. Csak az a kérdés még, hogy mikor? A közigazgatás lassúsága az igazi szivtelenség, amelyet mi nem ok nélkül bélyegeztünk.

Kérdés azonban, mi lesz Cserép János, aki csupán öt hétig betegeskedett és az orvosi felülvizsgálat alapján elbocsájtott a szolgálatból? Ez az ember 6 évet szolgált, *nyolcz élő gyermek apja és öt heti betegeskedése után kimondták rá a végleges rokkantságot, holott jó lélekkel alkalmazható volna könnyebb szolgálatra*, például hajdunak, aki egész nap az előszobában ül és hetenként kétszer beviszi az urak iratcsomóit a tanácsülésbe. Cserép János az ilyen könnyebb, be só szolgálatra alkalmas az orvosi felülvizsgálat szerint is. Mért bocsájtottak el akkor oly hamar, öt heti betegeskedés után? Hogy helyet csináljanak másnak?

Hát nem-e a legteljesebb szivtelenségre vall az, hogy még a gyógyulásra nem adtak időt neki, könnyebb szolgálatra meg sem kísérelték alkalmazni, hanem tized magával szélnék eresztették? Ez az igazi közigazgatási szivtelenség.

Vallomás becsületszóra.

(Váltóhamisító debreczeni úri ú.)

Csinosan öltözött fiatalember került ismét a lejtőre Váltót hamisított, az így szerzett pénzen pedig adta az előkelőt. De hétfőn rajta vésztett. Az Ipar és Kereskedelmi bank ugyanis gyanút fogott és kérdést intézett az egyik aláíróhoz, Csiky Lajos theologiai tanárhoz, aki bejelentette, hogy az aláírása hamis.

Ezen kijelentés alapján a bank

Legjobb minőségű saját gyártmányú női és férfi keztyűk 1frt 20krért kapható NAGY ANDRÁS keztyű- és kötszer gyárában DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

igazgatósága azonnal megtette a feljelentést a rendőrségen, ahonnan Szücs Lajos rendőrbiztos elment a bankba és ott a pénz kiutalására várakozó fiatal embert letartóztatta.

Mile Pál rendőrfogalmazó fogta vallatóra a váltóhamisítót, aki minden megbánás nélkül be is vallotta bűnét.

Elmondta, hogy T. E.-nek hívják, gimnáziumi érettségi vizsgát tett, 21 éves, e dig falusi jegyzők mellett irnokoskodott, most pedig Debreczenben lézeng és gyógyíttatja magát.

Bevallotta, hogy márczius 15-én 140 koronát vett fel az ipar és kereskedelmi banknál. Most az volt a terve, hogy 200 koronából kifizeti a 140 koronát, de hát ez nem sikerült. Egyéb-ként beösmerte, hogy az édes anyja egy vagyonos bagaméri rokona és Csiky Lajos theologiai tanár nevét maga hamisította a váltókra.

Mikor vallomásáról a jegyzőkönyvet felvették, Mile Pál rendőrfogalmazó föladata a kérdést:

— Van még valami mondani valója?

— Van — felelte rövid gondolkodás után. Ha benne vagyok a pácban, bevallok mindent. Még három váltót hamisítottam ugyanezen nevekre. Ezek közül kettő az alföldi, a harmadik az első debreczeni takarékpénztárban van. Az első 80 koronás, amelyet márczius 3-án, a második 120 koronás, amelyet márczius 10-én, a harmadik 100 koronás, amelyet márczius 14-én helyeztem el.

— Több nincs? — kérdezte a rendőrfogalmazó.

— *Becsületszavamia mondom, hogy nincs* — felelte a fiatal váltóhamisító oly kihívó hangon, mint az olyan lovagias ur, akinek a szavában nem szabad kételkedni, mert...

Miután a váltóhamisítónak rendes lakása van, szabadlábban maradt.

Jog és pénzügyi bizottsági ülés. A jog és pénzügyi bizottság hétfőn délután tartott ülést Vecsey Imre főjegyző elnökleite alatt. Jelen voltak Magoss György h. főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Atzél Géza főmérnök, Simonffy Imre, dr. Fejér Ferencz, Lengyel Imre, dr. Balkányi Miklós és dr. Varga Lajos. Az ülés délután 3 órától 6 óráig tartott, sajnos azonban, hogy — bár fontos ügyek voltak a szőnyegen — a bizottsági tagok igen csekély érdeklődést tanúsítottak. Ez is az idők jele.

Az egyetem ügye. A debreczeni ev. ref. egyetem ügye nagy lépéssel haladt ismét előre. Már említést tettünk arról, hogy a tiszántuli ev. ref. püspöki hivatal átiratban kérte a városi tanácsot, hogy a két jogi és két filozófiai tanszékre tett alapítványait vagy annak kamatait folyósítsa. A jog és pénzügyi bizottság Roncsik Lajos főszámvevő javaslatát fogadta el és indit-

ványozza a közgyűlésnek, hogy a négy tanszékre tett alapítványának öt százalékos kamatait már az 1905. évre folyósítsa.

Az V. Felolvasó est műsora. Kevés olyan irodalmi és művészeti vállalkozás van, mely oly rövid idő alatt annyira közel férközzék közönségünk szívéhez, mint ezek a kath. főgymnasiumnak disztermében két hetenkint tartatni szokott felolvasóesték. Városunk legelőkelőbbjei találkoznak itt egymással, akiket részint a nagyon élvezetes műsor, részint az igazán humánus cél: filléreinkkel szegényi-kolász gyermekeket felruházni, gyűjt itt egybe. Most csütörtökön d. u. 5 órakor lesz ezeknek a felolvasóestéknek az ötödike, mely ez évadban az utolsó előtti: Műsora a következő: 1. a) Tóth Árpád „örök az élet” dal, b) Loewe Károly „A csaplórosné leánya”, ballada énekli Boros Lajos ur, zongorán kíséri Husz Lajos tanár. 2. A gyermek egészsége, irta és felolvassa dr. K. Szalay Béla. 3. Liszt Ferencz 16. rapszódia, zongorán előadja Jablonczay Lenke urleány. 4. „Martinuzzi” négy felvonásos verses tragédia, első felvonásából a 14—19 jeleneteket felolvassa a szerző Szatke Ferencz. 5. Coppé F. „A hajótörött”, szavalja Pirkler Ernő. 6. Mosonyi. „Gara Mária” ballada, énekli Karacs Imre tenorista zongorán kíséri Drumár János tanár. Jegyek máttól fogva válthatók Kontsek Géza és Riesz Lipót kereskedéseiben. Ülőhely az első sorokban 1 k. máshol 50 fill., állóhely 30 fillér.

Kertbirtokossági gyűlések. A hatvan-utezai kert birtokosai tegnap délután tartották tisztújító közgyűléseiket. Az első járáson Bakos Kálmánt, a másodikikon pedig immár hatodik ízben Étes Józsefet választották kertgazdává. A példás összetartásban élő második járásbeli szőlőbirtokosok szokásos közadakozásból vidám áldomással fejezték be a közgyűlést.

Sorozás. Hétfőn reggel kezdődött meg Debreczenben a sorozás a pavillon-laktanyában. Jelen voltak a polgári hatóság részéről Vecsey Imre főjegyző elnökleite alatt Szabó Kálmán tanácsos és dr. Sárváry Gyula főorvos, a honvédség részéről Kretz Richárd alezredes, Sonneck Sándor főhadnagy és dr. Jankó Károly ezredorvos, végül a közös hadsereg részéről Nőhring Miklós őrnagy, Zivuska Ferencz főhadnagy és dr. Mizera József ezredorvos. Az előállított kétszáz leányból 97 bevált, tehát 48.5 százalék, ami igen szép eredmény. Ma a 200. sorszámtól végig kerülnek mérték alá a debreczeni fiúk, akik 1882. évben születtek.

Helyreigazítás. Miután a budapesti lapok után mi is közöltünk az „alföldi sanatórium”-ra vonatkozó hírt, készséggel nyújtunk teret az itt következő helyreigazításnak is: „Az alföldi népszanatórium javára Debreczenben rendezett felolvasó est alkalmából több fővárosi és debreczeni lap oly közleményeket hozott, hogy a debreczeni közönségnek az a része, a mely a helyi rendezőség által megsértve érezte magát, ennek következtében a sanatóriumi estén nem vett részt, hogy pedig a fontos jótékonyági ügy kárt ne szenvedjen; dr. Balkányi Miklósné zsidó nőegyleti elnök a sanatóriumi alapra gyűjtést indított, az első nap több ezer ko-

ronára menő összeg folyt be, ez összeget előbb más sanatóriumra akarták adni, miután azonban az alföldi népszanatórium elnökének, Lukács főispánnak rokonszenves nyilatkozata minden tendenciosus árnyat elhárított, úgy határoztak a debreczeni zsidó hölgyek, hogy a tízezer koronára kiegészítendő alapítványi összeget Békés-Gyulára küldik az alföldi népszanatórium javára. Ez a több fővárosi és debreczeni lapban megjelent közlemény a mint bennünket illetékes helyről értesítenek, merőben téves információ alapul, amennyiben a zsidó nőegylet elnöksége már rég idő óta foglalkozik egy nagyobb összegű alapítványi tőke összegyűjtésének eszméjével, hogy saját tudósbetegei számára a budapesti „Erzsébet” sanatóriumban ágyalapítványt tehessen. Téves tehát a hírlapok azon értesülése, hogy Lukács főispán nyilatkozata következtében a zsidó hölgyek a más célra más rendelkezéssel egybegyűjtött pénzt az alapítók akarata ellenére rendeltetésétől elvonják és Békés-Gyulára az alföldi népszanatóriumnak küldjék.”

A király alapítványa. A siketnémákat gyámolító debreczeni egyesület kérelemmel fordult jó öreg királyunkhoz az iskola számára segédlemért. És a király megszánta azt a 963 tanköteles korú siketnémát, aki északkeleti Magyarországon él s minden tanulás nélkül úgy nő fel, mint az utschéli gyom. Az iskola igazgatósága e kérelem kapcsán a következő értesítést kapta a vallás és közoktatásügyi minisztertől: „A legfelsőbb magán és családi alapok cs. és kir. főigazgatóságának a f. évi márczius hó 5-én 808 sz. a. kelt átirata alapján értesítem a tek. igazgatóságot, hogy legfelsőbb meghatalmazás alapján Ő cs. és kir. Apostoli Felsége magánpénztárából a siketnémákat gyámolító debreczeni egyesületre egyelőre öt éven keresztül, — minden évben megújítandó kérelemre évente 200 koronát szándékozik fordítani. Az egyesület az egyetek és jótékony egyesületek legközelebbi részesítése alkalmával fenti összeggel lesz tekintetbe véve.” Ekkora illetőleg ennél nagyobb adományokban eddig csak a siketnémák váci orsz. intézetét részesítette a király, melynél (1856) történt látogatása alkalmából 20,000 forintos alapítványt tett. Ugy látszik az „egyelőre” kifejezés szintén később teendő nagyobb alapítványra vonatkozik.

Eljegyzés. Kupferstein Mór ujfelhértői fiatal törekvő kereskedő jegyet váltott Grünwald Erzsike kisasszonnyal.

Gréf bácsi temetése. Gréf Sándor 1848/49 es honvédhadnagyot, a debreczeni élet népszerű és kedves tagját hétfőn délután 4 órakor temették a Szt.-Anna-utcai háztól. A debreczeniek köztisztelt, kedves „Gréf bácsijának” a temetésén sok százan, sőt ezernyen jelentek meg a debreczeni élet minden rendű-rangu tagjai közül és általános részvét mellett kísérték a Szent-Anna utcai sirkertbe, a hol örök nyugalomra helyezték a hű hazafi portestét. Nyugodjék békében.

Kiváló tisztelettel

Ráhmer Sándor

Főtrafik-udvar, Piacz-u. 26.

Van szerencsém a t. gazdaközönség tudomására adni, hogy az idén számos gazda **csaknem egészen új** 13, 15, és 17 soros **Kühne** és **Zala-Drill** vetőgépeket cserélt be nálam páros soru **Unicum-Drill** vetőgépre. Ezen alig használt vetőgépeket minden elfogadható árban és a eglönyösebb fizetési feltételek mellett adom el.

— **Pályázatok a kollegiumi tanárságra.** A debreczeni ősi református kollegiumban három tanárszék is megürült, melyekre pályázat volt hirdetve. Ezek a pályázatok márczius 20-án jartak le és a pályázók közül a tavaszi egyházkerületi gyűlésen, május 25-dike körül fogják megválasztani azokat, a kikben a bizalom öszpontosul. Egy jogi, egy főgymnáziumi és egy tanítóképzői tanszékét töltenek be. A következők pályáztak:

Jogi tanszékre (Dr. Karsa helyére): dr. Kiss Albert kecskeméti jogtanár, dr. Forgon Lajos pécsi postaellenőr, dr. Konrád Ernő szegedi törvényszéki aljegyző, dr. Bacsó Jenő debreczeni ügyvédjelölt, dr. Tóth Lajos bpesti ügyvédjelölt, dr. Nagy István turkevei ügyvéd, dr. Varga Imre debreczeni ügyvéd, dr. Kiss György debreczeni ügyvéd, dr. Király Péter debreczeni ügyvéd. — **Főgymnáziumi tanárszékre** (K. Kiss József helyére): Lakner József petrozsényi gimn. tanár, Lengyel Endre h.-nánási, Daru Mihály nagykovácsi és Sárkány Loránd deési tanárok. — **Tanítóképzői tanszékre** (Kovács Lajos helyére): dr. Molnár István hajduböszörményi gimn. tanár.

— **Meghaltak.** Kerégyártó András ev. ref. 44 éves napszámos, Gréf Sándor róm. kath. 76 éves óras, Karal Antal róm. kath. 44 éves reszelővágó segéd, Dihen Józsefné Kozma Julianna ev. ref. 58 éves, Gábor Eszter ev. ref. 10 napos, Takács Zsuzsanna ev. ref. 5 napos csecsemők, Kiss Sándorné Szabó Irma róm. kath. 26 éves, Aszterbaum Endre izr. 16 hónapos csecsemő, Boros József ev. ref. 73 éves napszámos, özvegy Rózsa Mihályné Arany Erzsébet ev. ref. 60 éves, Arany Mihály ev. ref. 2 éves gyermek, Szabó Gergely ev. ref. 5 napos csecsemő, Balogh Mária ev. ref. 17 éves hajadon, özvegy Horváth Károlyné Kátóna Lilla ev. ref. 70 éves földbirtokosnő, Vajó János ev. ref. 19 éves gázgyári munkás, Rózsa Sándor ev. ref. 6 éves gyermek, Nagy Gábor róm. kath. 3 éves gyermek, Mézáros Lajos róm. kath. 5 éves gyermek, Gáti György 0 hónapos, Sándor Vincze ev. ref. 10 hónapos csecsemők és Varga András ev. ref. 83 éves magánzónő. A felsoroltak tegnap és ma jelentettek be, kik közül ma 17 anyakönyveztetett. Hasonló nagy arányú bejelentés 1902. évi márczius hó 24-ike óta nem történt.

— **Harczászati czéllövészet.** A debreczeni 3. honvédegyalozred április 6-án és 13-án harczászati czéllövő gyakorlatot tart a lövőtéren.

— **Kibővítik a szegényházat.** A városi szegényházat kibővíti a hatóság. Az új szárny épület terveit elkészítette a mérnökség a költségvetéssel együtt. A kibővítés 38 000 koronába kerül, amelyet a jog és pénzügyi bizottság is helybenhagyott. Az építést még a nyáron befejezik.

— **Ahol nincs munkaszünet.** A főkapitányhoz egész sereg feljelentés érkezett, hogy a magánirodákban, varrótintézetekben a munkaszüneti törvényt nem tartják meg és vasárnap is dolgoztatnak. A főkapitány a feljelentések alapján megindította a vizsgálatot.

— **„Az osztrák kutyák.”** Besorozták katonának *Dobozi Sándort*. Be is rugott alaposan a legény és teli torokkal, hatalmas füttykösét rázza kiabálta, hogy majd megtanítja ő az „osztrák kutyákat.” A rendőrök fülelték le a benyakalt legényt.

— **A nádudvari helyivasut** építése szorgosan folyik. Mint lapunkat értesítik: legkésőbb egy hónap alatt meg is nyílik a nádudvari helyi vasut, a mely nevezetes esemény ünnepekkel lesz egybekötve.

— **Elhunyt urnő.** Horváth Károly vármegyei segédlevéltárost mély gyász érte. Édes anyja, özv. *Horváth Károlyné* urnő itt Debreczenben elhunyt. Hetven évet élt, a Máramarosmegyében jeles, hazafias szerepet vitt, néhai Horváth Károly nagybirtokosnak volt az özvegye. Az elhunyt urnő férjét a régi jó világban a „*huszti vár ura*” néven ösmerték, ugyanis a Horváthoknak Huszton volt nagybirtokuk.

— **Kútépítés a Csapókertben.** A csapókerti gazdák kútát akarnak építeni. Az építéshez szükséges 2500 téglát a jog és pénzügyi bizottság megszavazta.

— **Az elhanyagolt nyugdíjalap.** A város nyugdíjalapját évenként 10.000 koronával kellett volna gyarapítani, amíg az alap 400.000 koronára nem emelkedik. Ezt azonban a város 17 éven át elmulasztotta. A belügyminiszter is szóvá tette már a dolgot és a jog és pénzügyi bizottság elhatározta, hogy az 1905. évi költségvetésbe fölveszi a nyugdíjalap javára az évi 10 000 korona hozzájárulást.

— **Bikur Cholim közgyűlése.** A debreczeni Bikur Cholim betegségéyző egy-let vasárnap délután 3 órakor tartotta közgyűlését *Hoffmann Sándor* elnökle alatt az Otthonban. A választmány és a számvizsgáló bizottság jelentésének tudomásul vétele után az 1904. évi számadások és mérleg megvizsgálására három bizottságot küldtek ki.

— **Elvert vásárló.** Puskás Mari a Dégenfeld-téri húspiaczon vásárolni akart, de a már kimért húst nem akarta elvinni. *Német Mihályné* és *Nagy Jánosné* kofák ezen ügy felűhődtek, hogy összevissza verték. A két harcziás kofát a megvert asszony feljelentette.

— **Zárlatfeloldás.** A debreczeni VI. állategészségügyi körzetben a lovak közt kiűtött rühkór megszűnővén, a zárlatot feloldották.

— **Póru jár házmester.** Annak idején megirtuk, hogy *Kovács Imre*, a Kossuth utcái Kardos-ház házmestere alatt a világitó udvar üvegteteje beszakadt és ő az udvarra zuhant, ahol eszméletlen állapotban találták. A házmester azt mondta, hogy ismeretlen betörő üldözése közben történt vele ez a kellemetlen baleset. Igen ám, de az üvegtetőn fenakadt az áruló hordó, a mely a szomszéd házból való volt. A házmester még ma sem épült fel teljesen, de tagadja, mintha a hordót ő lopta volna át és e közben történt volna vele a baleset, de a rendőrség a terhelő adatok alapján áttette az ügyet a bírósághoz.

— **Kutyamarás.** Farkas József borbély Timár-utca 38. sz. a lakos egyik törzsvendégét ment borotválni a mester-utczára, ahol *Rudolfi Imre* hentes kutyája megharapta. Az esetről jelentést tett a rendőrségen.

x **A ki kertjét szereti,** szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze magszükségletét *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33. A czég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágudonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

x **Leány Bakfisch** paletók nagy választékban érkeztek a tavaszi idényre *Rózsa Lajos* elismert legnagyobb női felöltő áruházában.

TÁVIRATOK.

Pártértekezlet.

Podmaniczky Frigyes báró elnökle alatt tartott az este értekezletet a szabad- elvűpárt. *Neményi Ambrus* a horváth-szlávon pénzügyi egyezményről szóló törvényjavaslatot mutatta be, melyet a párt elfogadott. *Tisza István* bejelentette, hogy a Ház a husvéti szünetig (csütörtök) más javaslatot nem tárgyal, legfőlebb a mentelmi ügyeket és az interpellációkra adnak választ.

Zendülés a sorozáson.

Kisjenőn (Aradmegye) a sorozáson zendülés tört ki az oláh parasztok közt, akik éktelen lármával tiltakoztak ellene.

— Többet nem lesz sorozás. Nem adunk katonát — kiabálták.

Már fenyegetővé vált a helyzet, mikor a csendőrség közbe lépett. A nép azt hiszi, hogy a sorozás törvénytelen. A hivatalos körök még jobban félnek az adóbehajtás megkezdésétől. Akkor véres zendülések fognak kitörni.

Merénylő főhadnagy.

Insbruckból táviratozzák, hogy ott *Car-raro Richard* főhadnagy örültségi rohamában merényletet követett el és több embert megsebesített revolverlövésével. A dühöngő örülte lefegyverezték.

Színház.

A kaméliás hölgy. A francziák fölött uralkodott már sok autokrata, de egyiknek uralma sem volt oly mindenható, mint a szerelem. Hát hiszen nálunk is nagy ur ő, elég népszerű az egész világon is, de sehol sem szab oly merészen törvényt, mint a demimondeok világvárosában, amely egész Franciaországot jelenti. Ott a szerelem mindenható hatalma általános erkölcsi törvényé emeli bizonyos körülmények között a házasságtörést, az utca züllött hölgyét képes teljesen megneemesíteni. Ami közönségünk, a mi levegőnk más; hálisstenek, tesszük utána „nyársolgári elmaradottsággal.” A mi közönségünk megszánja az eitvedett nőt, bűnét megbocsátja, de nem zeng neki apothéozist, mint a franczia költő. — A ház nem nagyon volt tele. Jólesett volna még kevesebb serdülő lányt látnunk ott; a frivol operett is bizony kevesebbet árt nekik, mint az ilyen darab, mely komoly érvekkel vesztegetheti meg kialakulóban levő világnézetüket. Az előadás különben nem volt tulságosan átdolgozott. Egyébként minden simán ment.

(—r—r—)

Uj képek. Letzter József fényképészünk Piacz-utcai kirakatában *Felhő Rózsi*-nak kitűnően sikerült képei vannak közszemlére kitéve. E legujabb képek a Bob herczeg kosztümeiben ábrázolják a távozó művésznőt. A képek kidolgozás, élethűség, az állások változatossága és világításban igazán pompásak és az est folyamán sok nézőjök volt.

REGÉNY-CSARNOK.

Honvéd-világ.

(Öreg honvédek elbeszélései után írott csatatörténetek ifjabb *Móricz Pál*-tól.)

Sztabolyák őrmester früstöklől.

Sztabolyák György őrmester Szegedről származott. A csongrádi zászlóalj első századánál szolgált. Mint hidegvérű, elszánt katona a hegyi csatákban mindig a csatavonal elején járt. Tehát Kápolna alatt a hogy kibontakozott a kis erdőaljából a zászlóalj, Sztabolyák György őrmester ur e he-

lyűt is, szokásához képest, legénykedni akart.

Kápolna, Verpelét, Döbrö lángtengerben égett. A harmadik napját vívták a híres kápolnai csatának. A 33-dik zászlóalj hat századát egy harcvezonalba állították, arccal Kápolna felé. Szemben nagyszámu osztrák gyalogság mozgólódott. És a dombtetőkre tizenkét osztrák ágyut szegeztek ki. Nem télenkedett sokáig az osztrák tüzér. Mert hat ágyu máris megbódult rémesen. Majd mind a tizenkettő. Hegyi csatákban még fedezhette magát a tapasztalt katona, e sikon azonban nem kínálkozott semmi oltalom hely. A harcvezonaltól véresen bukdácsolnak ki a honvédek.

Sztabolyák György őrmester urat, mint hidegvérű, derek katonát ismerték a zászlóaljban. Erről most is példát akart mutatni. Mert daczára a gyilkos ágyuzásnak, Sztabolyák György őrmester ur szalonnát, kenyeret keresett elő a kenyértarisznyából. Falatozni kezdett . . . Azonban mihamar elszorult az étvágya. Az osztrák ágyuk szörnyen okadták a honvédesapatra az ágyugolyót. A zászlótartó halálosan sebesülve bukott a földre. Az ágyugolyó térdbenszakította el mindkét lábat. De a zászlót Czimegh György nevű szegedi fiu, tiszt ember, még idejekorán elkapta a halálra sebesült zászlótartó kezéből. A zászlót nem lobogtathatta ő sem sokáig. Czimeghnek a jobb karját sodorta el az ágyugolyó. Ekkor Molnár József szegedi származású tiszt ragadta kézbe a zászlót. Ámde egy gránátarabtól Molnár is megsebesült és leszédült . . .

Háromnegyed óráig állott a zászlóalj ebben a kegyetlen tűzben, melynek pusztítását példázza az, hogy minden puskatűz, minden kartácsolás nélkül, csupán az ágyugolyók által több mint 80 honvéd pusztult el a zászlóaljából.

Sztabolyák György őrmester ur is eldobta a kenyeret és szalonnát. Ő is megindult a többi czimborával az erdő felé. A megriadt zászlóaljat Guyon sem tarthatta tovább a helyében, noha egy a sorból kivált és a többinél futósabb honvédet saját kezével lött agyon a felindult vezér.

Az ágyugolyók még az erdőben is tördelték a zászlóalj feje fölött a galyakat. De a vágató osztrák lovasság már elkésett a támadással, holott kint a sikon rémségesen pusztíthatta volna a megriadt zászlóaljat.

Kápolnánál csatát vesztett a honvéd. A Sztabolyák György őrmester ur ozsonnázása ezért maradt emlékezetes.

[Folytatjuk.]

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 202. Bérlet 145. sz. (A)
Ma kedden, 1904. évi márczius hó 22-én:

Czigányélet.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta: Dankó Pista.

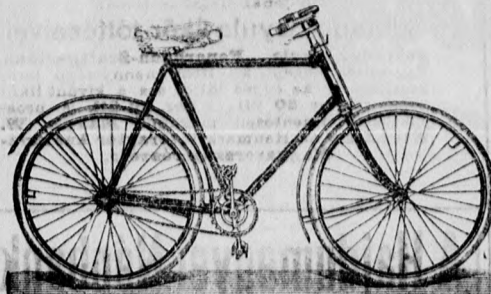
Allamilag olomzárólt **lucerna- és lóheremag**, eredeti északnemetországi **takarmány répa-magvak** valamint **vetemény- és virág-magvak** legjobbnősegekben és napi áron kapható

DEUTSCH ALBERT és FIA

magkereskedésében, Hatvan-utca 9-dik szám.

Schweitzer Testvérek cég

varrógép és kerékpár áruháza Debreczen, Piacz-utca 56.

Kerékpárok előnyös újításokkal nagy választékban, raktárra megérkeztek meglepő **olcsó gyári árakban kedvező részletfizetésre** is árusítjuk. Óriási raktárt tartunk **kerékpár alkatrészekben**. Nagy mechanikai javító műhely.

Idei liptói
juh turó

naponta

friss.

1 kilo 80 kr.

Deutsch Lajos

Piacz-utca 38. sz.

Aki olcsón, jól, praktikusán
és modernül

építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához

DEBRECENBEN, Hunyadi u. 21.

Templomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozásokot vagy bármily építkezési munkákat helyben vagy vidéken **olcsón a legjobb kivitelben elvállal.** Épületekre törlesztéses kölcsönt eszközöl ki. Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. Építő iparosoknak előnyösen készít terveket, költségvetést stb.

Bánfy Dezső zászlót bontott

s a melyik tavaszi szél ezt lengeti, az hozzá ar arcokra a csunya szeplőt, melyet és más bőrcsunyaságot biztosan csakis a KUN-féle ártalmatlan szépitőszerek Matild-arczenőcs, krém, szappan stb. szednek le, kérek egy próbát, ha nem használ, a szer árát minden csürés csavarás nélkül visszaadja, a czim: **KUN** gyógyszerész párisi laboratoire cosmétique „Matilde“ magyarországi műlaboratóriuma. (Alapított 1895. Budapesten.) — Budapesten **Töröknél**. Debreczeni raktár: **Tóth Béla** gyógyszerárában.

Felhívás

a mélyen tisztelt magyar gazda közönséghez.

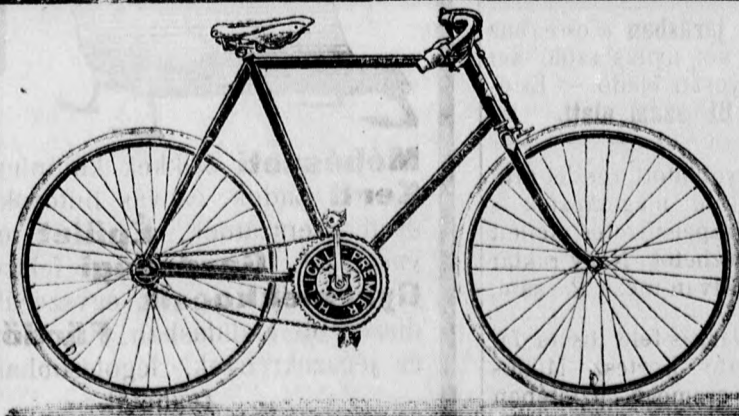
Általánosán ösmert dolog, hogy a magyar ember a magyar ipar fejletlensége következtében állandóan a külföld különböző iparát kénytelen istápolni, azonban nagyon sajnós, hogy azt kell tapasztalni, miszerint a létező és feltétlenül versenyképes magyar ipar csupa közönyösségből nem részesül a méltán megérdemelt partfogásban, mert daczára annak, hogy egyes magyar iparágak a legszolidabb eljárás mellett a legmesszebbmenő kezességet vállalnak gyártmányainak kifogástalan voltaért, mégis az ilyen czégek létezését figyelmen kívül hagyva, mindenféle, sokszor alárendelt külföldi hasonló árut vásárol a magyar közönség és a magyar ipart tengetni engedi.

Ilyen az ország, — sőt joggal mondhatni, — Magyarországon kívül is kitűnő hírnevű **Kühne E. mosoni mezőgazdasági gépgyár** cég, a mely nagy aldozatok aran (**Debreczenben Piacz-utca 28**) egy dusan felszerelt mintá raktárt létesített a gazdaközönség állandó rendelkezésére. Mégis napról-napra tapasztalható, hogy a külföldi verseny czégek részesülnek a meg nem érdemelt pártolásban a magyar gazdaközönség részéről. Ezért érzi magát indíttatva alulírott, hogy a tisztelt magyar gazda közönség figyelmét felhívja és felkérje arra, hogy méltányolja ezen kitűnő cég különben is elsőrendű gyártmányát és gazdasági eszközök szükségleteit ott szerezzék be, **a hol nyolcyszáz magyar munkás keresi meg a mindennapi kenyerét.**

Kiváló tisztelettel:

Korondi Sándor

a Kühne E. mosoni mezőgazdasági gépgyár raktárának bizományosa
(Debreczen, Piacz-utca 28.)

Ingyen és bérmentve küldjük 1904 évre szóló kerékpár- és részek érjegyzé künket.

Egyedüli előrusítója a hírneves gráci **Puch** kerékpároknak.

Kerékpár részek nagy raktára, javító műhely.

ROSENBERG ÉS HAMMER

villany-műszerészek, kerékpár- és varrógép-raktár
DEBRECZEN, Piacz-u. 2. sz. (a nagytemplom mellett.)

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Ékszer javítás és bármimemű (vésnői) ötvös munkákat jutányos árért vállal: **Pintér Gusztáv** Debreczen, Piacz-u. a főtérsde mellett. Órák, ékszerek és tájékpipák nagy választékban.

A nagy közönségnek legjobban ajánlható az amerikai ruhatisztító és javító intézet. Vár- és Csapó-utca sarok. Jutányos és pontos kiszolgálás.

Szép bajusz nyerhető a híres Hajdusági pedró használatával. Debreczenben kapható: Tóth Béla gyógyszerárában, Bősziórményben: Bernáth Miklós gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél Hajduszoboszlón. Egy doboz ára 50 fillér.

Kerlsbádi edények של פדה legolcsóbban kaphatók Debreczen. Piacz-utca 73. Dr. Tihanyi házban.

Szakzerű munka, mégis a legolcsóbb. Villamű berendezések kizárólag FÖLDVARI L. debreczeni első electro-mechanikus készít a legártóssabban Kossuth-u. 1. szám az udvarban. Új berendezéseknél másfél évi, javításoknál fél évi díjtalan rendbentartás, villamos műszerek, telefonok, villamos házcikengők felszerelése és villamos zseblámpák raktára Villamos házcikengők és telefonok jó karban tartását évi három koronától feljebb vállalom.

Telefon 168.

Egy doboz borostyán-lakk 60 kr., egy doboz linoleum 70 kr., egy klg. gyorsan száradó firneisz 36 kr., hol? Neumann Nándor festék, lakk, kenceze és petroleum kereskedésében, Hatvan-utca 5., telefon 205.

Kövesi József bádigos, fény-, ércnyomó, Debreczen, Széchényi u. 1. Elvállal minden e szakmába vágó egyszerű és speciális munkát, gyorsan és pontosan kiszolgálva. Fürdő kádak raktáron.

Részlet fizetésre legjutányosabban beszerezhetők vászon és damasztárak, garnitúrák, ruhakelmék, szőnyegek, férfi öltönyök és felöltők, női kabátok és gallérok nagy választékban Weisz Samu üzletében Csapó-utca 2. sz.

Legfinomabb gyorsan száradó firneisz 1 kiló 36 kr. Fazekas Kálmán festék- és petroleum-kereskedőnél, Hatvan-u. 6. sz. Tessék meggyőződni.

A hatvan-utcai kert II. járásban a csőszház mellett jól gondozott két nyilas szőlő két szobás lakással jutányosan eladó. — Értekezhetni **Csapó-utca 81. szám** alatt.

Kaiser Salamon megnagyobbított részlet-áruházában a tavaszi áruk megérkeztek s úgy részletre, mint készpénzfizetés mellett a legolcsóbban beszerezhetők. Nagy raktár tükör és képekben. Hatvan-utca 2. szám.

Bocskay szőlő telepi Darvas-féle tiszta faj bnr „Ezer jó” kapható Kertész Miklós fűszer-, vegyes- és csemege üzletében Csapó-u. 5.

Keresek 3-4 kitünő uri szabó nagy munkást azonnali belépésre. Fényes Mór megyeház épület.

Boreczet, kitünő, házilag készült eladó. Czim: Hatvan-utca 9. a házmesternél.

A legfinomabb asztali likőröket,

u. m. Chartreuse-t, Benedictine-t, Curacao-t, Vanille-t stb., legjobban és legjutányosabban mindenki maga készíthet

Schrader Gyula likőr-töltéseivel.

Schrader Gyula, Feuerbach-Stuttgartban. Egy töltes elegendő 2½ liter mennyiségű likőr készítésére. Az egyes töltes ára a kívánt likőr neme szerint 80 fill., 1 kor. 20 fill. A prospektust bérmentesen megküldi **Maager W. Wien, III/3. am Heumarkt 8. főraktár Ausztria-Magyarország részére.**

A Hajdumegyei Népbank

mint Szövetkezet.

Értesíti szövetkezete tagjait, hogy kölcsönöket **f. hó 15-től** kezdődőleg folyósít.

Kölcsönbejelentés 11-től 12 óráig.

Hetenkénti

kölcsönkamat törlesztés.

Betétkönyvek váltása, naponta a hivatalos órák alatt eszközölhető. 1 törzsbetét 50 fillér (25 kr.)

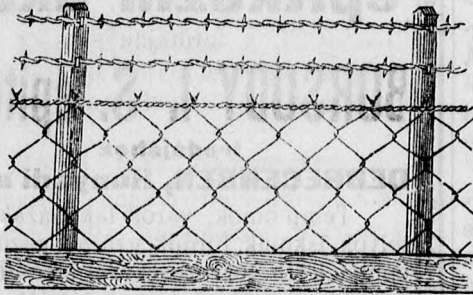
Az Igazgatóság.

NEUBAUER JÁNOS

vassodrony-szövet, szita áru, szabadalmazott kocsí-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, K tmalom-utcz a 4-ik szám.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 12. az „Arany Bika” szállodával szemben.

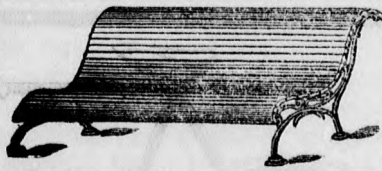

Ezen minta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmul tartósság és czélszerűség tekintetében.

Kívánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szíves pártfogást kérve
NEUBAUER JÁNOS.

Tavaszi idényre.

Méhészeti cikkek különlegességei. **Kerti** padok és vas butorok, kertészeti szerszámok. **Épület** és butor vasalások. **Gazdasági** felszerelések. **Gyermekkocsik** egyszerűtől a legdiszesebb kiállításban. **Fürdőkádak** és jégszekrények, legolcsóbban beszerezhetők

Tóth Gyula

vasnagykereskedő

Piacz-utca 20. és 27.

